

Välfärdsöversikt 2022

LAPINJÄRVI LAPPTRÄSK

1 Inledning	4
2 Välfärd enligt indikatorer och andra data	5
2.1 Ekonomi och livskraft.....	5
2.1.1 Skatteinkomster, euro/invånare.....	5
2.1.2 Statsandelar totalt, euro/invånare.....	6
2.1.3 Lånestock, euro/invånare	6
2.1.4 Årsbidrag, euro/invånare	6
2.1.5. HYTE-koefficient	7
2.1.6 HYTE-koefficient euro/invånare.....	7
2.1.7 HYTE-koefficient, 1 000 euro	8
2.1.8 Befolkningen 31.12.....	9
2.1.9 Levande födda.....	9
2.1.10 Demografisk försörjningskvot	9
2.1.11 Nettoflyttning mellan kommuner/1 000 invånare	10
2.1.12 Ginikoefficient, disponibel inkomst	10
2.1.13 Kommunens allmänna risk för fattigdom	10
2.1.14 Sysselsatta, % av befolkningen.....	11
2.1.15 17–24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder	11
2.1.16 Behov av ytterligare invandring	12
2.2 Barn och ungdomar	12
2.2.1. Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9	13
2.2.2 Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9.13	
2.2.3 Övervikt	14
2.2.4 Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16–24 år, % av befolkningen i samma ålder	14
2.2.5 Fritidsintresse minst en dag i veckan	16
2.2.6 Barns och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), % av eleverna i årskurs 5 med svag fysisk funktionsförmåga.....	17
2.2.7 Barns och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), % av eleverna i årskurs 8 med svag fysisk funktionsförmåga.....	18
2.3 Arbetsför befolkning.....	18
2.3.1 25–64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder	19
2.3.2 25–64-åriga mottagare av sjukdagpenning/1 000 i samma ålder	19
2.3.3 Personer i åldrarna 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa/1 000 i samma ålder	20

2.3.4 25–64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder	20
2.3.5 Personlig hjälpstjänst, klienter i åldrarna 18–64 år under året, tjänster finansierade av kommuner/100 000 i samma ålder.....	21
2.3.6 Service som stöder rörligheten för personer med grav funktionsnedsättning, klienter under året/100 000 invånare	22
2.3.7 UKK-institutets kostnads kalkylator för fysisk inaktivitet	22
2.3.8 Välfärdsenkätens resultat om upplevd välfärd hos den arbetsföra befolkningen	23
2.4 Äldre befolkning.....	25
2.4.1 Ensamboende i åldrarna 75 år och över, % av bostadsbefolkningen i samma ålder	25
2.4.2 Klienter i åldrarna 75 år och över inom regelbunden hemvård, % av befolkningen i samma ålder.....	26
2.4.3 Serviceboende för äldre med heldygnsomsorg, klienter i åldrarna 65 år och över 31.12., % av befolkningen i samma ålder.....	26
2.4.4 Stöd för närståendevård, personer i åldrarna 65 år och över som vårdats under året, % av befolkningen i samma ålder	27
2.4.5 Vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland personer som fyllt 65 år/10 000 personer i samma ålder.....	28
2.5 Alla åldersgrupper	28
2.5.1 Totalutlåning/invånare	29
2.5.2 Motion och idrott, TEAviisari.....	31
3 Välfärdsarbetet 2022.....	31
3.1 Rapportering av åtgärderna gällande tyngdpunkterna för välfärdsplanen för 2022 ..	34

1 Inledning

Enligt lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021 § 6) ska kommunen främja invånarnas hälsa och välfärd. Enligt denna lag bär kommunen det primära ansvaret för främjandet av hälsa och välfärd till den del denna uppgift är knuten till andra uppgifter som enligt lag ska skötas av kommunen. Kommunen ska följa kommuninvånarnas levnadsförhållanden, hälsa och välfärd och de faktorer som påverkar dessa i varje område och inom varje befolkningsgrupp. Fullmäktige i kommunen ska årligen lämnas en rapport om kommuninvånarnas hälsa och välfärd, de faktorer som påverkar dessa och de åtgärder som har vidtagits. Dessutom ska det i kommunen en gång per fullmäktigeperiod utarbetas en välfärdsberättelse och välfärdsplan för fullmäktige om frågorna ovan.

Lovisa stad och Lapträsk kommun bildade ett samarbetsområde för social- och hälsovårdstjänster. Inom samarbetsområdet tillhandahöll Lovisa stad med undantag av äldreomsorgen de tjänster inom social- och primärhälsovården som Lapträsk behövde. På grund av detta hade kommunerna beslutat samarbeta i frågor som gäller arbete för att främja hälsa och välfärd. Från och med ingången av 2023 övergick ansvaret för ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet från kommunerna och samkommunerna till 21 välfärdsområden. Social- och hälsovårdstjänsterna och räddningsväsendet i Lovisa och Lapträsk ordnas av Östra Nylands välfärdsområde. I främjandet av hälsa och välfärd ska kommunen samarbeta med välfärdsområdet och bistå det med sin sakkunskap.

Den förvaltningsövergripande, kommunövergripande och sektorsövergripande styrgruppen och arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd (styrgruppen för främjande av hälsa och välfärd och arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd) ansvarar för arbetet för att främja hälsa och välfärd i Lovisa och Lapträsk. Som medlemmar i grupperna finns representanter från kommunernas sektorer och tredje sektorn. Arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd använder vid behov experter i sitt arbete. Stadsstyrelsen i Lovisa stad (7.12.2022 § 331) och Lapträsk kommunstyrelse (6.2.2023 § 18) beslutade fortsätta med samarbetet inom styrgruppen och arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd vårperioden fram till 31.7.2023 för att bättre kunna gestalta välfärdsområdets och kommunens tjänstehelheter.

Lovisa stads och Lapträsk kommuns välfärdsplan 2021–2024 godkändes av Lapträsk och Lovisa fullmäktige (Lapträsk 8.12.2021 § 51 och Lovisa 16.2.2022 § 4). Välfärdsplanen grundar sig på kommunstrategierna för Lovisa stad och Lapträsk kommun, statistikuppgifter som beskriver tillståndet för invånarnas välfärd samt kommuninvånarnas och aktörernas synpunkter. I de årliga välfärdsöversikterna rapporteras fullmäktige om kommuninvånarnas välfärd och hälsa samt de vidtagna åtgärderna, men samtidigt är det möjligt att också uppdatera målen och åtgärderna. I översikten för 2022 koncentrerar man sig på att rapportera åtgärderna för 2022 i den matris som är bifogad till planen.

2 Välfärd enligt indikatorer och andra data

I de årliga välfärdsöversikterna följer man upp de indikatorer som tagits in i välfärdsberättelsen för Lovisa och Lapträsk.

I välfärdsöversikten för 2022 har utnyttjats den nyaste statistik som var tillgänglig vid ingången av april 2023. I fråga om barn och unga har dock samma uppgifter antecknats om enkäten Hälsa i skolan som i välfärdsöversikten för 2021.

Av kommunerna i östra Nyland valde grupperna för främjande av hälsa och välfärd Sibbo och Borgå till jämförelsekommuner för indikatoruppgifterna. Av de övriga kommunerna valdes Hangö till jämförelsekommun, eftersom Hangö, som ligger i utkanten av Nyland, är en tvåspråkig kuststad liksom Lovisa. Vid granskningen av indikatorerna granskas fenomenen även i jämförelse med den nationella situationen.

Som källa för indikatorerna har använts tjänsten Sotkanet.fi om inget annat nämns. Institutet för hälsa och välfärd har relaterat uppgifterna till befolkningen på basis av uppgifterna i Statistikcentralens befolkningsstatistik.

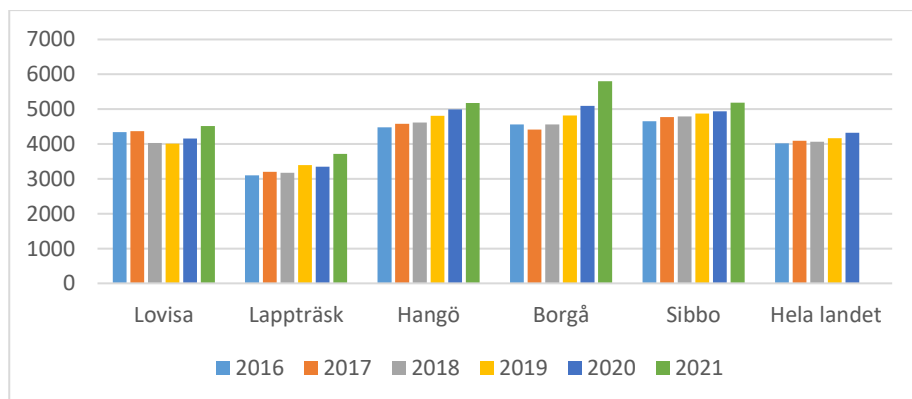
2.1 Ekonomi och livskraft

2022 var ett bra år för Lovisa stad med tanke på de ekonomiska mätarna. Överskottet uppgick till 3,3 miljoner euro, vilket var betydligt mer än i den ursprungliga budgeten. Detta berodde främst på att samfundsskatteintäkterna var cirka 4,3 miljoner euro högre än vad man prognostiserat. Det är dock bra att komma ihåg att man sålde egendom (främst sommarstugetomter) för cirka 3 miljoner euro. Stadens penningtillgångar var fortfarande på nöjaktig nivå även om man inte tog ut nya lån 2022. Således minskade stadens lånestock med cirka 11 procent till 4 538 euro/invånare. Lovisa stads ackumulerade överskott uppgår i bokslutet för 2022 till cirka 14,1 miljoner euro, vilket utgör en bra grund för de kommande osäkra år som social- och hälsovårdsreformen medför för kommunsektorn.

Lapträsk kommuns ekonomiska resultat för 2022 uppvisar ett överskott. Kommunens balansräkning uppvisar också ett klart överskott och lånebeloppet fortsatte att minska.

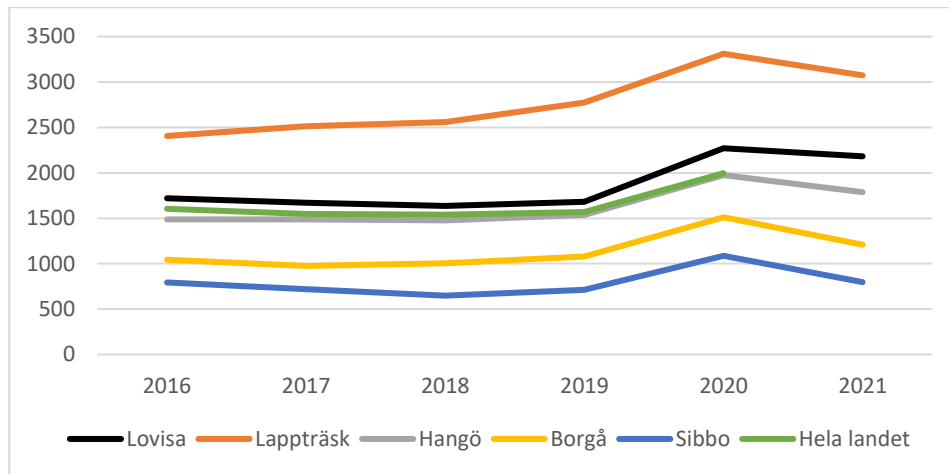
2.1.1 Skatteinkomster, euro/invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

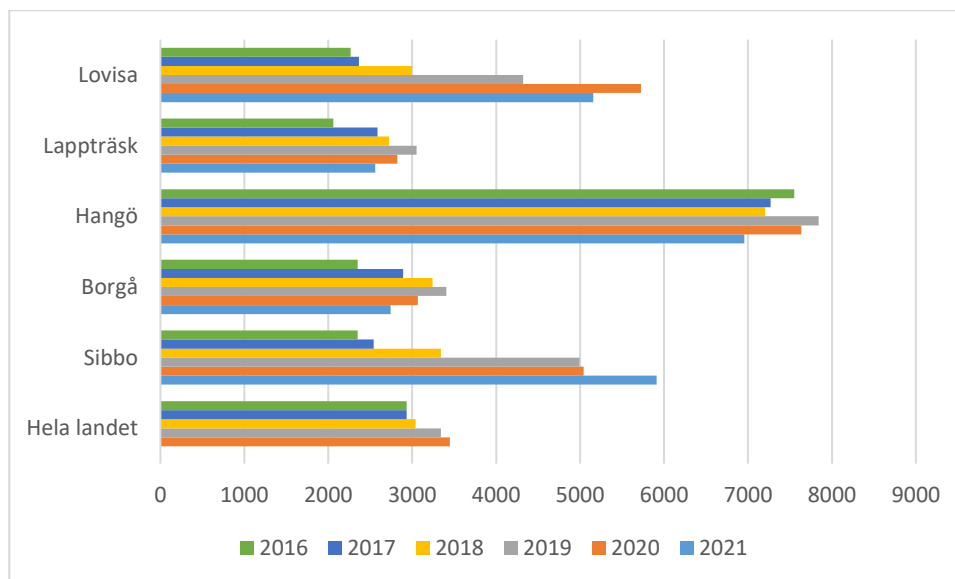
2.1.2 Statsandelar totalt, euro/invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

2.1.3 Lånestock, euro/invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

2.1.4 Årsbidrag, euro/invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	503	548	-120	-119	727	804
Lapträsk	-89	-85	-6	67	1 133	673
Hangö	475	818	447	397	1 002	902
Borgå	720	571	580	502	1 112	1 584
Sibbo	651	508	356	255	743	832
Hela landet	494	596	376	316	739	

I början av året infördes en tilläggsdel till statsandelen för främjande av hälsa och välfärd, en koefficient för främjande av hälsa och välfärd. Denna HYTE-koefficient är ett incitament för att säkerställa att kommunerna aktivt arbetar för att främja invånarnas hälsa och välfärd också efter att social- och hälsovårdsreformen har genomförts.

HYTE-koefficienten består av 15 processindikatorer som mäter verksamhetens nuläge ("Hurdant är kommunens arbete för att främja hälsa och välfärd?") och av sex resultatindikatorer som mäter förändringarna i främjandet av befolkningens hälsa och välfärd. Resultatindikatorerna och processindikatorerna har lika stor vikt vid uträkningen av HYTE-koefficienten. Centralt är att kommunen själv kan påverka de indikatorer som används i HYTE-koefficienten. Processindikatorerna baserar sig på Institutet för hälsa och välfärds TEAviisari-datainsamling inom motion och idrott, grundläggande utbildning, kultur och kommunledning. Denna datainsamling utförs inom olika sektorer med två års intervall. Resultatindikatorerna fås från enkäterna och registret.

För varje resultatindikator för HYTE-koefficienten (totalt 6 indikatorer) finns det en ursprunglig och en skalad version. Både den ursprungliga resultatindikatorn och den skalade resultatindikatorn kan påverka HYTE-koefficienten. Om den ursprungliga resultatindikatorn redan ligger på målnivån för indikatorn får kommunen automatiskt maximipoäng (100) för den skalade indikatorn. Om den ursprungliga resultatindikatorn inte ligger på målnivån bestäms poängsättningen för den skalade indikatorn utifrån skillnaden mellan de två senaste mätningssäsongerna. Detta ställs i relation till den förändring som skett i övriga kommuner. Ju bättre förändringen är jämfört med förändringen i övriga kommuner, desto bättre poäng får kommunen för den skalade indikatorn. Den kommun som uppnått den största positiva förändringen får maximipoäng (100) och den kommun som upplevt den största negativa förändringen får de lägsta möjliga poängen (0). De övriga kommunerna och välfärdsområdena placeras inom dessa gränser (0–100) enligt sitt eget resultat. (Källa: Institutet för hälsa och välfärd)

2.1.5. HYTE-koefficient

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2018	2020	2021	2022
Lovisa	51	63	67	60
Lapträsk	50	61	65	58
Hangö	55	49	49	62
Borgå	60	67	59	62
Sibbo	58	56	58	57

2.1.6 HYTE-koefficient euro/invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2020	2021	2022
Lovisa	17,3	18,9	17,1
Lapträsk	16,6	18,5	16,5
Hangö	13,3	13,8	17,6
Borgå	18,4	16,7	17,6
Sibbo	15,4	16,4	16,3

2.1.7 HYTE-koefficient, 1 000 euro

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2020	2021	2022
Lovisa	255	278,7	251
Lapträsk	43,2	48,5	42,6
Hangö	109,2	111,1	140,2
Borgå	924,7	844,8	901,3
Sibbo	325,1	356	361,1

Indikatorn anger HYTE-koefficienten på skalan 0–100, det vill säga medeltalet av resultatindikatorernas och processindikatorernas medeltal. Enligt denna koefficient var värdet på indikatorn anggett i euro för Lovisa 17,1 euro/invånare och för Lapträsk 16,5 euro/invånare 2022. Värdet på HYTE-koefficienten hade uppgått till 251 000 euro i Lovisa och till 42 600 euro i Lapträsk. I uträkningarna har det belopp som fördelas på kommunerna uppgått till 100 miljoner euro efter 2019.

På basis av Statistikcentralens förhandsuppgifter om befolkningen föddes det 86 barn i Lovisa och 14 barn i Lapträsk 2022. Enligt förhandsuppgifterna sjönk nativiteten även på nationell nivå från ifjol, och 2022 var antalet levande födda det minsta på över 150 år och antalet döda det största sedan krigsåren. Enligt förhandsuppgifterna uppgick invånarantalet i Lovisa till 14 567 personer och i Lapträsk till 2 519 personer vid utgången av 2022. De tiotals ukrainare som flytt kriget och beviljats tillfälligt skydd har inte höjt invånarantalet för ifjol eftersom man kan ansöka om en hemkommun först efter att man bott i Finland ett år utan avbrott. Statistikcentralens statistik för 2022 är preliminär statistik, och uppgifterna kommer att preciseras under året.

Den demografiska försörjningskvoten visar hur många personer i åldern under 15 år samt 65 år och över som det finns i relation till antalet personer i åldern 15–64 år. Den demografiska försörjningskvoten stiger i hela landet i och med att befolkningen åldras. Värdet för försörjningskvoten är högre i Lovisa och Lapträsk än i hela landet. Enligt prognosen 2021 skulle den demografiska försörjningskvoten för Lovisa överskrida 80 (80,3) 2025 och skulle då vara ungefär densamma som i Lapträsk (80,0), med andra ord skulle det finnas sammanlagt 80 barn och personer i pensionsålder per varje 100 personer i arbetsför ålder. Från och med 2025 förutspås försörjningskvoten i Lovisa växa stadigt årligen så att den 2040 är 90,3, i Lapträsk 80,2, medan den enligt prognosen i genomsnitt uppgår till 67,3 i hela landet.

I Lapträsk uppgick arbetslöshetsgraden till 9,0 i december 2022. I december fanns det enligt arbets- och näringsbyrån 105 arbetslösa arbetssökande i Lapträsk. Antalet långtidsarbetslösa uppgick till 50 personer. I Lovisa uppgick andelen arbetslösa arbetssökande till 11,6 procent i januari 2022 (2021: 14,6 %) och till 10,5 procent (2021: 11,8 %) i december 2022. Av de arbetslösa arbetssökande var 396 personer långtidsarbetslösa i januari 2022 (2021: 372) och 291 i december (2021: 413).

En utmaning för Lovisa är den strukturerade långtidsarbetslösheten: i kommunfaktureringen av arbetsmarknadsstöd framhävs de som fått arbetsmarknadsstöd i över 1 000 dagar. Tyngdpunkten för arbetslösheten ligger på över 50-åriga arbetslösa. Antalet arbetslösa med

utländsk bakgrund ökade något under 2022 (77 personer i januari, 92 personer i december).
I Lovisa fanns det 288 lediga arbetsplatser i januari och 83 i december 2022.

2.1.8 Befolkningen 31.12

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	15 208	15 085	14 891	14 772	14 745	14 643	14 568
Lapträsk	2 739	2 706	2 665	2 606	2 621	2 580	2 518
Hangö	8 663	8 517	8 379	8 199	8 042	7 979	7 832
Borgå	50 144	50 159	50 262	50 380	50 619	51 149	51 232
Sibbo	19 922	20 310	20 666	21 170	21 687	22 190	22 320
Hela landet	5 503 297	5 513 130	5 517 919	5 525 292	5 533 793	5 548 241	5 563 970

2.1.9 Levande födda

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	111	112	86	76	100	95
Lapträsk	25	19	25	17	18	21
Hangö	65	51	53	44	36	43
Borgå	447	429	431	394	400	419
Sibbo	172	169	173	163	180	211
Hela landet	52 814	50 321	47 577	45 613	46 463	49 594

2.1.10 Demografisk försörjningskvot

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	69,5	70,8	72,4	74,1	75,5	76,6	77,9
Lapträsk	73,1	76,5	78,6	78,2	79,8	81,9	82,3
Hangö	74,5	77,5	78,9	81,0	81,5	83,2	83,5
Borgå	59,2	60,7	61,3	61,9	62,7	63,3	63,8
Sibbo	57,8	58,1	57,8	56,1	55,7	55,8	55,9
Hela landet	59,1	60,1	60,8	61,4	61,9	62,4	62,3

2.1.11 Nettoflyttning mellan kommuner/1 000 invånare

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	-2,3	-1,7	-5,2	-1	2,9	-0,8
Lapträsk	-18,5	-5,5	-8,2	-11	8,0	-10,0
Hangö	-20,2	-12	-11,2	-15,6	-13,9	-3,7
Borgå	-0,5	-2	0,7	0,3	2,4	8,2
Sibbo	22,8	15,1	16,1	22	21,3	20,6

2.1.12 Ginikoefficient, disponibel inkomst

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	24,2	24,9	24,9	25,0	24,6	25,9
Lapträsk	26,8	27,0	28,6	28,5	28,6	32,9
Hangö	22,8	23,5	26,5	25,0	25,9	33,3
Borgå	25,4	25,8	26,4	26,4	25,7	27,1
Sibbo	26,8	27,4	27,5	28,1	28,0	29,4
Hela landet	27,2	27,7	28,1	27,9	27,7	29,1

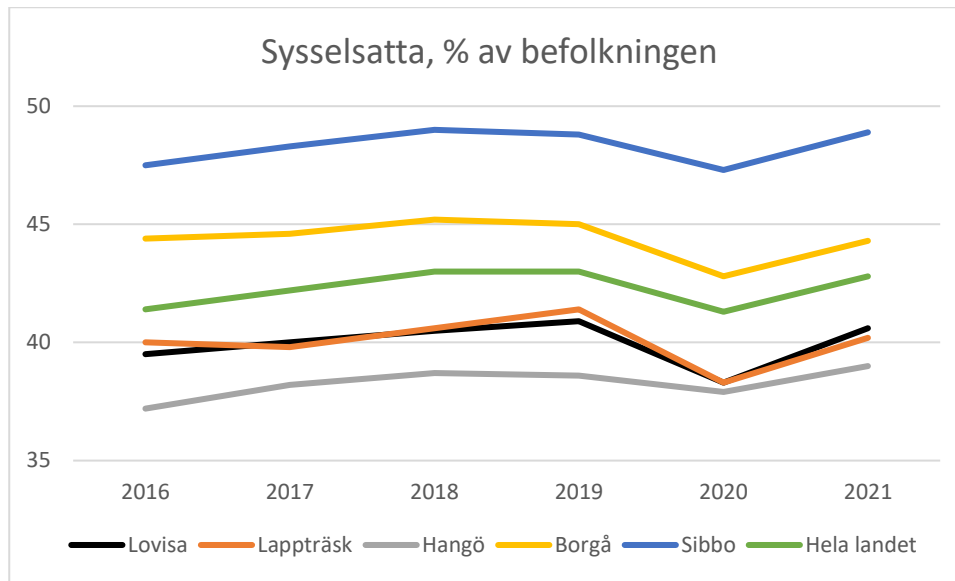
2.1.13 Kommunens allmänna risk för fattigdom

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	12,6	12,3	11,9	12,4	12,2	13,0
Lapträsk	13,3	11,3	13,2	14,6	13,2	15,1
Hangö	10,3	9,8	10,2	10,1	10,2	10,0
Borgå	8,6	8,7	9,1	9,6	8,7	9,4
Sibbo	6,0	5,7	6,2	6,4	6,5	6,9
Hela landet	12,7	12,8	13,1	13,4	12,5	13,2

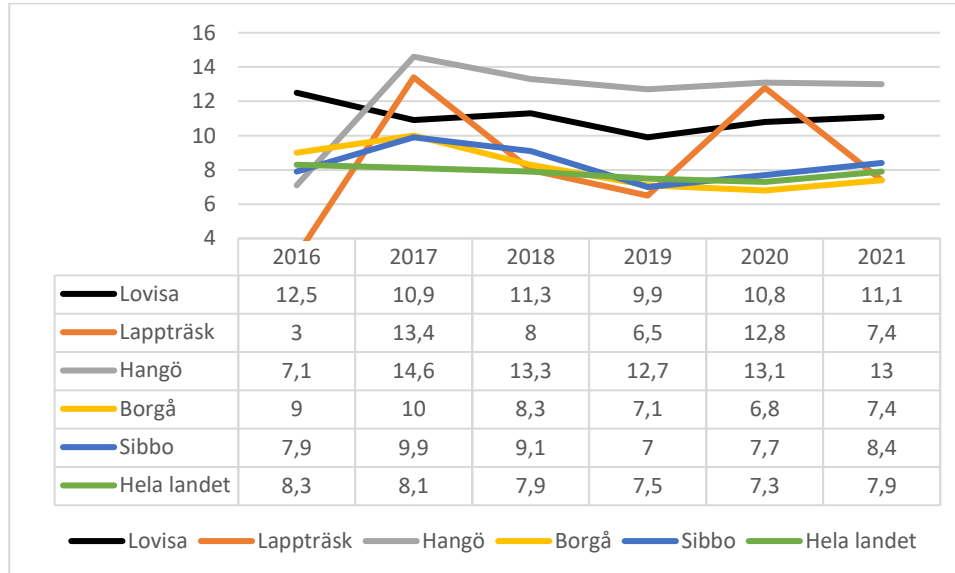
2.1.14 Sysselsatta, % av befolkningen

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

2.1.15 17–24-åriga personer utanför utbildningssystemet, % av befolkningen i samma ålder

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

2.1.16 Behov av ytterligare invandring

Konsultbyrån för regional utveckling MDI räknade ut hur många fler invandrare i arbetsför ålder respektive kommun i Finland behöver för att den arbetsföra befolkningen 2035 ska motsvara nuvarande nivå. Till personer i arbetsför ålder räknas 20–64-åringar. Beräkningen baserar sig på MDI:s befolkningsprognos, där nativitet, mortalitet, förändringar i inflyttning och utflyttning mellan kommuner samt invandring och utvandring beaktats. Beräkningen tar i beaktande att en del av invandrarna inte stannar kvar i den kommun som de först flyttat till. (Källa: <https://yle.fi/a/74-20022080> 26.3.2023)

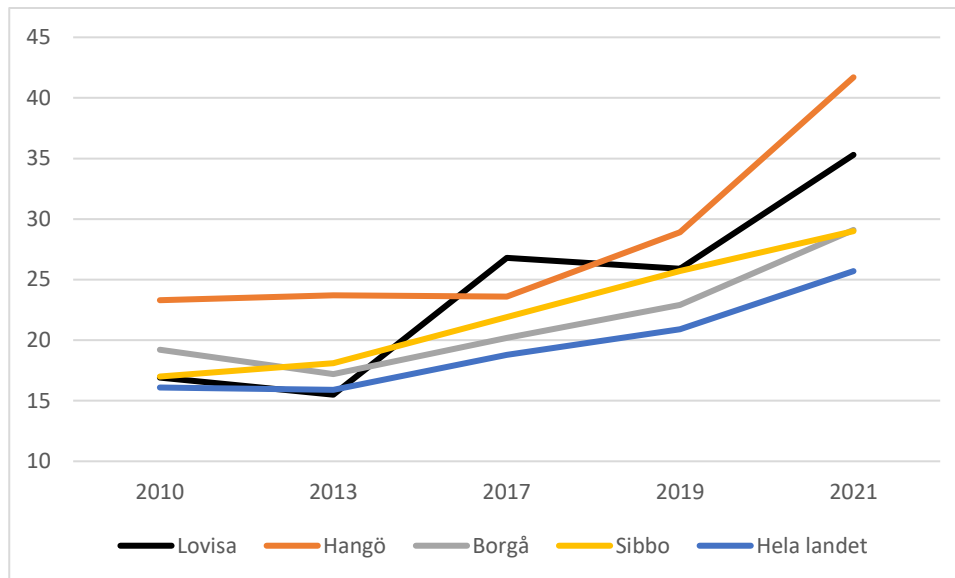
	Lovisa	Lappträsk	Hangö	Borgå	Sibbo
Personer i arbetsför ålder 2022	7 526	1 258	3 912	28 142	12 872
Personer i arbetsför ålder 2035	7 081	1 232	3 210	28 556	14 294
Förändring i antalet personer i arbetsför ålder	-445	-26	-702	+414	+1 422
Procentuell förändring	-5,9 %	-2,1 %	-17,9 %	+1,5 %	+11 %
Förväntad invandring	327	87	319	1 828	609
Behov av ytterligare invandring	667	44	1 114	0	0

2.2 Barn och ungdomar

Institutet för hälsa och välfärds enkät Hälsa i skolan genomförs vartannat udda år. De senaste enkätresultaten är från 2021, så i denna översikt presenteras samma resultat som i välfärdsöversikten för 2021. I enkäten Hälsa i skolan deltar eleverna i årskurserna 4 och 5 samt 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen och första och andra årets studerande vid gymnasierna och yrkesläroanstalterna. Skolhälsoenkätens resultat rapporteras enligt den ort där läroanstalten är belägen. På grund av detta finns det inga indikatoruppgifter efter 2013 för Lappträskel elever i årskurs 8 och 9 inom den grundläggande utbildningen. För alla indikatorer finns det inte heller tillgängliga uppgifter om eleverna i årskurs 4 och 5, eftersom resultaten inte publiceras på grund av dataskydd om antalet personer som besvarat enkäten underskrider 30. Både Lovisas och Lappträsk resultats var oroväckande svaga på många punkter. På grund av resultaten inledde flera aktörer i kommunerna processer antingen ensamma eller i samarbete för att förbättra välbefinnandet hos barn och unga.

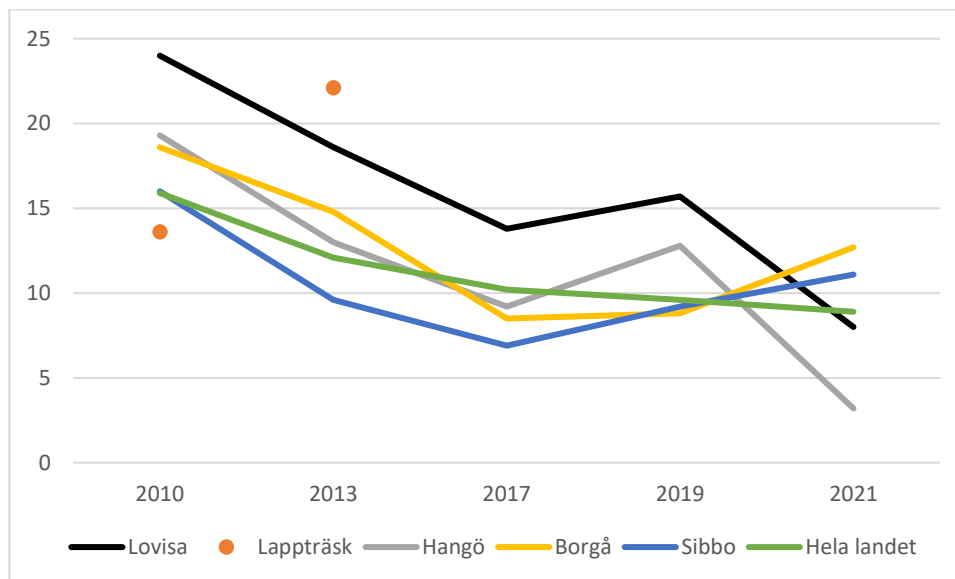
2.2.1. Medelmåttigt eller dåligt hälsotillstånd, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

2.2.2 Ordentligt berusad minst en gång i månaden, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

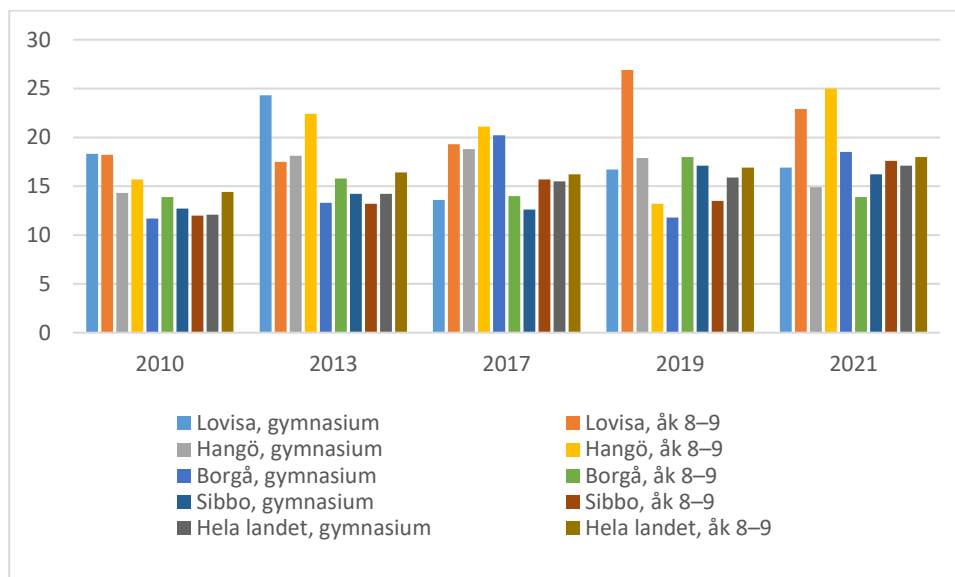

2.2.3 Övervikt

Övervikt, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet

Övervikt, % av eleverna i årskurs 8 och 9

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

Gränsen för övervikt bestäms enligt ålder och kön. För 18-åringar och äldre är gränsen 25 kg/m². För yngre åldersgrupper är gränsen lägre, till exempel för 14-åriga pojkar 22,62 kg/m² och för 14-åriga flickor 23,34 kg/m².

2.2.4 Personer som fått invalidpension på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, 16–24 år, % av befolkningen i samma ålder

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,9	2,0
Lappträsk	2,1	2	2,2	2,2	2,2		
Hangö	0,8					1,0	
Borgå	0,8	0,7	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9
Sibbo	0,9	1	0,9	0,8	1	1,1	1,0
Hela landet	1	1	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2

Enligt resultaten i skolhälsoenkäten upplever flickor oftare än pojkar att deras hälsotillstånd är medelmåttigt eller dåligt. 2021 upplevde 24,1 procent av pojkarna i Lovisa att deras hälsotillstånd är dåligt (2019: 18,3 procent), medan motsvarande siffra för flickorna var 44,1 procent (2019: 33 procent). Upplevelsen av dåligt hälsotillstånd har möjligtvis ett samband med att låta bli att äta frukost och skollunch, att sova mindre än åtta timmar samt med att motionera för lite och övervikt. Inom alla dessa delområden överskrider andelen elever i årskurs 8 och 9 i Lovisa hela landets medeltal.

Bland de finländska ungdomarna har drickande i berusningssyfte minskat efter millennieskiftet, och åldern för när man börjar dricka i berusningssyfte har blivit högre under

2010-talet. Andelen elever i årskurs 8 och 9 som en gång i månaden dricker så mycket alkohol att de blir ordentligt berusade har sedan 2010 varit avsevärt högre i Lovisa än i jämförelsekommunerna och hela landet i genomsnitt. Drickandet i berusningssyfte har dock minskat även i Lovisa, och enligt resultaten av skolhälsoenkäten 2021 underskred andelen unga som minst en gång i månaden dricker så mycket alkohol att de blir berusade för första gången det nationella medelvärdet.

Drickande i berusningssyfte ökar risken för att den unga ska råka ut för olycksfall och bli utsatt för våld samt ökar självmordsrisken. Hos unga som återkommande dricker i berusningssyfte är sexuellt och annat riskbeteende vanligare. Dessutom har det konstaterats att återkommande drickande i berusningssyfte senare ökar risken för missbruksproblem och psykiska störningar, hög alkoholtolerans ger för sin del risk för missbruksproblem. Det sistnämnda är också förknippat med högre dödlighet i olycksfall och självmord. Avsaknad av utbildning på andra stadiet och ungdomsarbetslöshet ökar risken för alkoholproblem i ett senare skede.

Det bör förhindras att minderåriga börjar dricka alkohol. Övervakning av åldersgränser och förebyggande av efterfrågan är effektiva metoder, och dessa element kombineras till exempel i den riksomfattande Pakka-verksamhetsmodellen. Styrnings- och service-nätverket för unga följer upp situationen kontinuerligt och försöker hitta och ordna med verksamhet och aktörer i huvudsak till skolor, för att man ska nå alla barn och unga och deras föräldrar. Detta görs till exempel genom att ordna föräldrakvällar.

Då det gäller övervikt är livsmiljö och levnadsvanor avgörande. Också arvsanlag och motionsvanor bidrar till övervikt hos barn och ungdomar. I Lovisa och Lapträsk är övervikt vanligare i synnerhet hos barn i barnrådgivningsålder enligt Institutet för hälsa och välfärds undersökning FinBarn. Andelen överviktiga flickor i åldersgruppen 0–6 år uppgick 2020 till 28 procent i Lapträsk, till 22 procent i Lovisa och till 16 procent i hela landet i genomsnitt. I de övriga åldersgrupperna var skillnader mellan andelen överviktiga jämfört med landets medeltal inte betydande och andelen överviktiga barn och unga hade minskat jämfört med tidigare år. Man försöker förebygga övervikt genom att redan vid barnrådgivningen ge information om hälsosamma matvanor och vikten av motion.

Den procentuella andelen 16–24-åriga personer som får invalidpension från arbets- och/eller folkpensionssystemet på grund av psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar jämfört med befolkningen i samma ålder har ökat i Lovisa och är 0,8 procentenheter större än resultatet för hela landet. Psykiska sjukdomar och syndrom är en central orsak till invalidpensionerna och till att dessa personer får sjukdagpenning. Störningar framhävs som ett skäl för unga personers arbetsoförmåga, och arbetsoförmåga av psykiska skäl är vanligare hos unga än till exempel arbetsoförmåga till följd av sjukdomar i rörelseorganen.

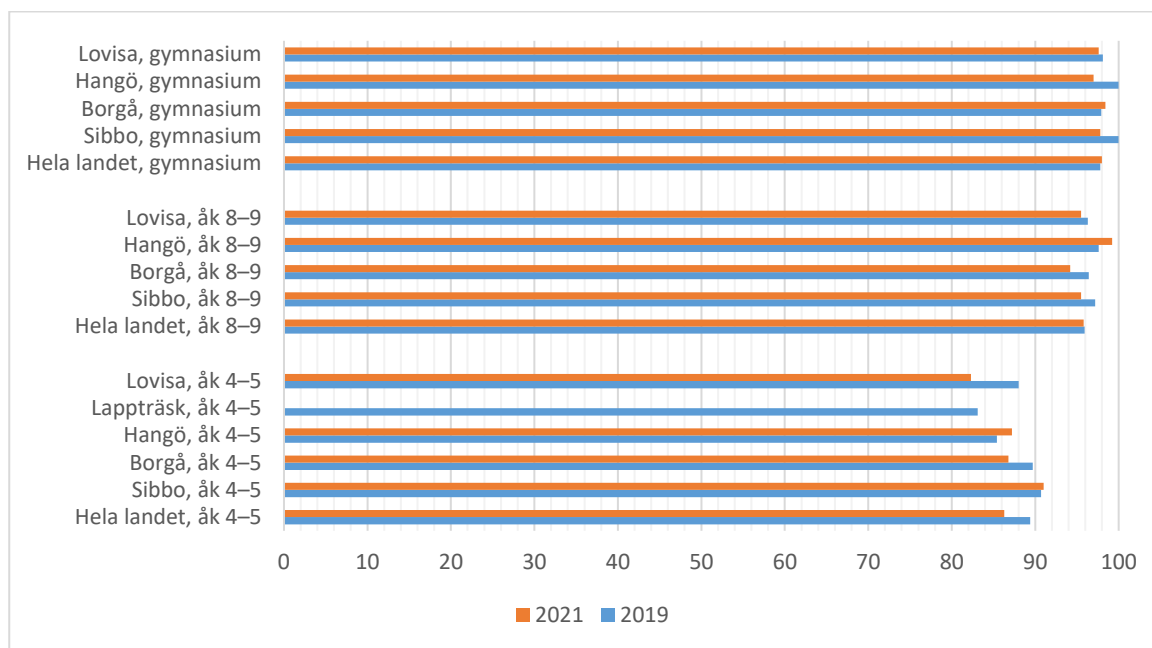
2.2.5 Fritidsintresse minst en dag i veckan

Fritidsintresse minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 4 och 5 (2019–)

Fritidsintresse minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 8 och 9 (2019–)

Fritidsintresse minst en dag i veckan, % av eleverna i årskurs 1 och 2 i gymnasiet (2019–)

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

Resultaten i Move!-mätningen ger information på kommunnivå om den fysiska funktionsförmågan hos barn och ungdomar (i årskurs 5 och 8) inom den grundläggande utbildningen. Enligt Move!-mätningarna hösten 2022 var den fysiska funktionsförmågan svag hos 50,4 procent av eleverna i årskurs 5 i Lovisa och hos 46,9 procent i Lappträsk. Bland eleverna i årskurs 8 i Lovisa uppgick siffran till 44,6 procent. Enligt helhetsresultatet i Move!-mätningen har elevernas funktionsförmåga förbättrats en aning i Lovisa och Lappträsk, men resultaten för de olika delområdena ligger ändå fortfarande på en lägre nivå än riksomfattande nivå. Skillnaderna mellan dem som rör sig och dem som inte gör det har vuxit: å ena sidan finns det barn med god eller utmärkt funktionsförmåga, å andra sidan en stor grupp barn med svag funktionsförmåga. Fritidsintressena syns i Move!-testresultaten. I Lappträsk och byarna i Lovisa är det svårare att delta i målinriktade idrottshobbyer än i städerna. Man bedömer även att långa skolvägar försämrar den fysiska konditionen då man i stället för aktiva färdsätt åker skolresorna med skolskjutsar.

I skolorna i Lappträsk försöker man främja fysisk aktivitet med många olika åtgärder. Eleverna erbjuds olika möjligheter att röra på sig under skoldagen (förlängd utomhusrast, gymrast, skridskoåkningsrast, gemensamma morgonrunda) och uppmuntras att också röra på sig på fritiden. Genom klubbarna inom Finlandsmodellen för hobbyverksamhet försöker man locka också barn utan fritidsintressen att delta i hobbyverksamhet. Utöver detta samarbetar skolorna intensivt med tredje sektorn bland annat genom att informera om de möjligheter till motion och idrott och fritidsintressen som erbjuds i kommunen. Staden samarbetar också med dem som underhåller skidspåren och skridskobanorna, för att göra det möjligt att röra på sig i närmiljön också i samband med skoldagen. En föräldraförening

vårdar och lånar ut skridskor och vid behov även annan vinteridrottsutrustning för hela säsongen.

I skolorna i Lovisa försöker man öka mängden fysisk aktivitet genom att motionsbaserade pauser under lektionerna och genom att använda aktivitetsbaserade inlärningsmetoder. Våren 2021 kom Lovisa med i projektet Smart till skolan, vars syfte är att öka barns och ungas fysiska aktivitet och minska mängden trafikutsläpp genom aktiva och hållbara skolresor. I anknytning till projektet kartlades omständigheterna på gårdsområdena i fyra skolor samt näromgivningen. Därtill genomfördes en färdhets- och vårdnadshavarenkät vid Harjurinteen koulu och Sävträsk skola. Hobbyverksamhet för barn och unga genomförs och utvecklas med hjälp av finansieringen av tre projekt. Det ordnas klubbverksamhet omedelbart efter skoldagen i alla skolor i Lovisa. Den verksamhet som ordnas av staden kompletterar föreningarnas och andra aktörers verksamhet.

2.2.6 Barns och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), % av eleverna i årskurs 5 med svag fysisk funktionsförmåga

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

		2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	män	45,5	56,4	56	52,9	45
	kvinnor	46,5	51,4	46	54,7	53,3
	sammanlagt	46,1	53,5	51,4	53,8	50,4
Lappträsk	män		66,7		81,2	37,5
	kvinnor	9,1	53,3		64,7	56,2
	sammanlagt	9,1	59,3		72,7	46,9
Hangö	män	68,2	65,9	53,3	48,5	56,8
	kvinnor	39,1	42,4	31,7	51,2	54,1
	sammanlagt	53,3	55,8	43	50	55,4
Borgå	män	36,4	41,4	45,6	41,9	40,5
	kvinnor	24,1	34,3	38,8	37,8	34,3
	sammanlagt	30,6	37,9	42,2	39,8	37,4
Sibbo	män	43,8	34,2	36	31	27,2
	kvinnor	28	44,6	34,1	29,7	32,1
	sammanlagt	35,7	39,3	35,1	30,3	29,7
Hela landet	män	40,2	40,5	41,2	39	39,2
	kvinnor	32,8	34,9	35,7	36,1	37,5
	sammanlagt	36,5	37,7	38,4	37,6	38,4

2.2.7 Barns och ungas fysiska funktionsförmåga (MOVE!-mätningen), % av eleverna i årskurs 8 med svag fysisk funktionsförmåga

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

		2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	män	58,1	48,3	47,4	59,6	42,4
	kvinnor	38,9	40,8	37,3	46,9	46,8
	sammanlagt	47,4	45	41,7	52,9	44,6
Hangö	män	42,9	74,3	60	58,8	70,6
	kvinnor	50	66,7	61,5	44,8	51,9
	sammanlagt	45,7	70,6	60,9	52,4	62,3
Borgå	män	42,7	32,6	41,7	46	44,6
	kvinnor	30	29,9	42,7	41,8	42,3
	sammanlagt	36,7	31,1	42,2	44	43,5
Sibbo	män	35,8	20,8	26,6	35,9	33,3
	kvinnor	32,9	27,8	29,7	20,9	37,2
	sammanlagt	34,3	25,5	28,1	28,6	35,1
Hela landet	män	42,1	40,2	41,2	41,1	39,9
	kvinnor	35,8	34,9	37,1	40,8	42,6
	sammanlagt	39	37,6	39,2	40,9	41,2

2.3 Arbetsför befolkning

Enligt Institutet för hälsa och välfärd har de lågutbildade i den arbetsföra befolkningen sämre hälsa. Hälsan och livskvaliteten är i genomsnitt sämre i de lägre sociala grupperna eftersom levnadsvanorna är ohälsosammare samt funktions- och arbetsförmågan är sämre. Social- och hälsovårdstjänsterna används inte i tillräcklig grad jämfört med behovet, vilket delvis beror på det ojämlika servicesystemet och på att låginkomsttagare inte söker sig lika lätt till vård. Man kan klart skönja stora skillnader i hälsan hos den arbetsföra befolkningen.

Olika risker som inverkar på arbetet och levnadsvanorna är orsaken till att arbetsföra personer pensionerar sig tidigt. Olika mentala problem och arbetsuppgifter som omfattar mycket fysiskt krävande arbete ökar risken för sjukpension. Andelen 25–64-åriga sjukpensionstagare har sjunkit varje år. Andelen personer som betalas sjukpension är 0,9 procent högre i Lovisa än i hela landet. Forskning visar att problem med psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande är vanligare bland lågutbildade, arbetare och låginkomsttagare än bland högutbildade, tjänstemän och höginkomsttagare. Antalet personer i arbetsför ålder som får sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa har ökat sedan 2016. Antalet fortsatte att öka både i Lovisa och Lapträsk, liksom i den nationella statistiken. I Lovisa finns det en större andel personer som får sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa än i jämförelsekommunerna. Andelen 25–64-åringar som får sjukdagpenning ökade märkbart 2022 jämfört med tidigare år, vilket inte berodde på psykiska problem. Under tidigare år hade sjukdomsfrekvensen hållits på samma nivå, men de psykiska problemen hade ökat inom den arbetsföra befolkningen.

Antalet mottagare av utkomststöd i arbetsför ålder har varit tämligen stabilt och påverkades inte märkbart av coronaviruspandemin.

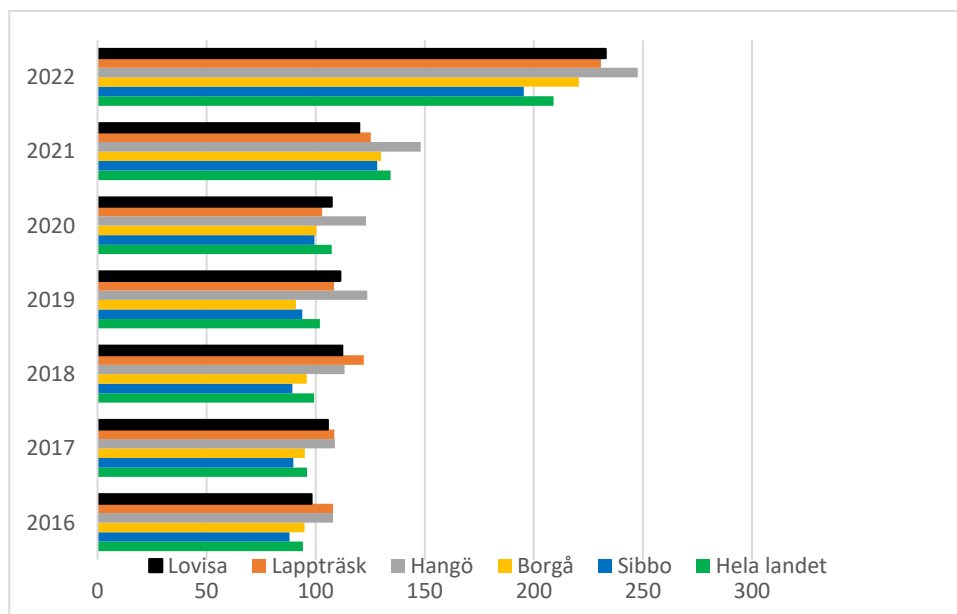
2.3.1 25–64-åriga invalidpensionstagare, % av befolkningen i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lovisa	8,2	7,9	7,9	7,8	7,4	7,1	7,0
Lapträsk	8,3	7,9	7,3	6,6	6,5	5,8	5,3
Hangö	7,5	7,2	7,5	7,7	7,8	7,5	7,3
Borgå	5,6	5,4	5,4	5,2	5	4,8	4,7
Sibbo	4,1	4	3,9	3,9	3,9	3,9	3,8
Hela landet	7,2	6,9	6,7	6,6	6,5	6,3	6,1

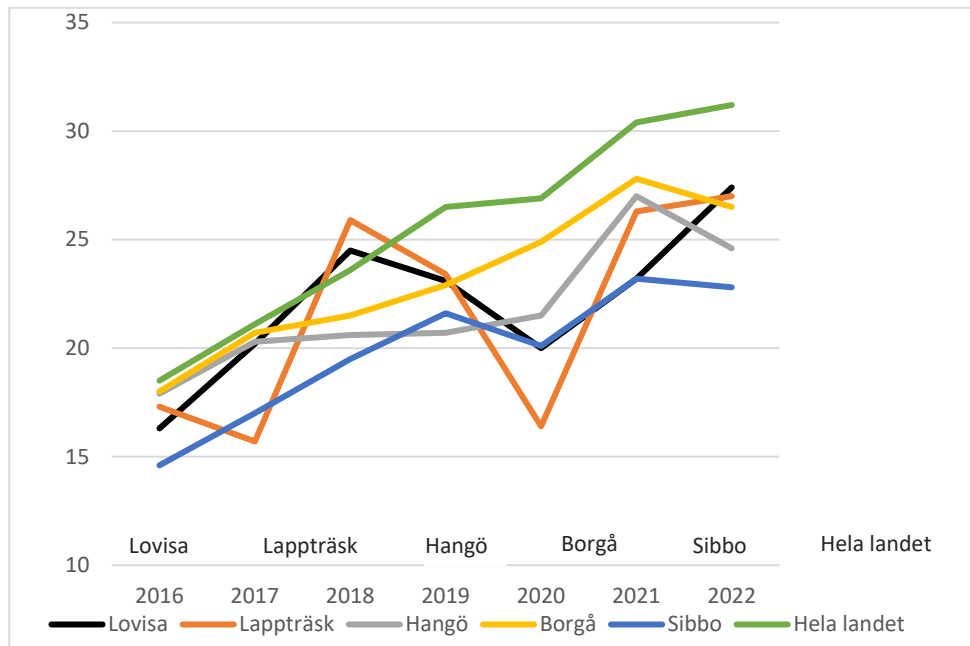
2.3.2 25–64-åriga mottagare av sjukdagpenning/1 000 i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

2.3.3 Personer i åldrarna 25–64 år som fått sjukdagpenning på grund av psykisk ohälsa/1 000 i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

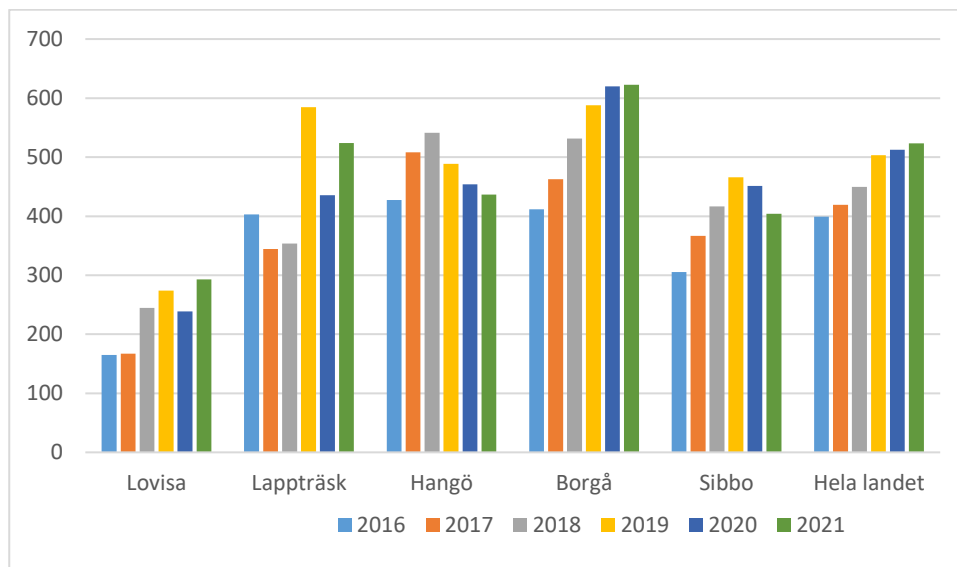
2.3.4 25–64-åriga långvariga mottagare av utkomststöd, % av befolkningen i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Lovisa	1,5	1,8	1,9	2,1	2,2	2,0
Lapträsk	1,2	1,1	1,2	1,4	1,8	2,1
Hangö	2,4	2,7	2,7	2,5	2,4	2,5
Borgå	2,5	2,7	2,6	2,2	2,4	2,3
Sibbo	0,9	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0
Hela landet	2,5	2,8	2,9	2,7	2,8	2,7

2.3.5 Personlig hjälpstjänst, klienter i åldrarna 18–64 år under året, tjänster finansierade av kommuner/100 000 i samma ålder

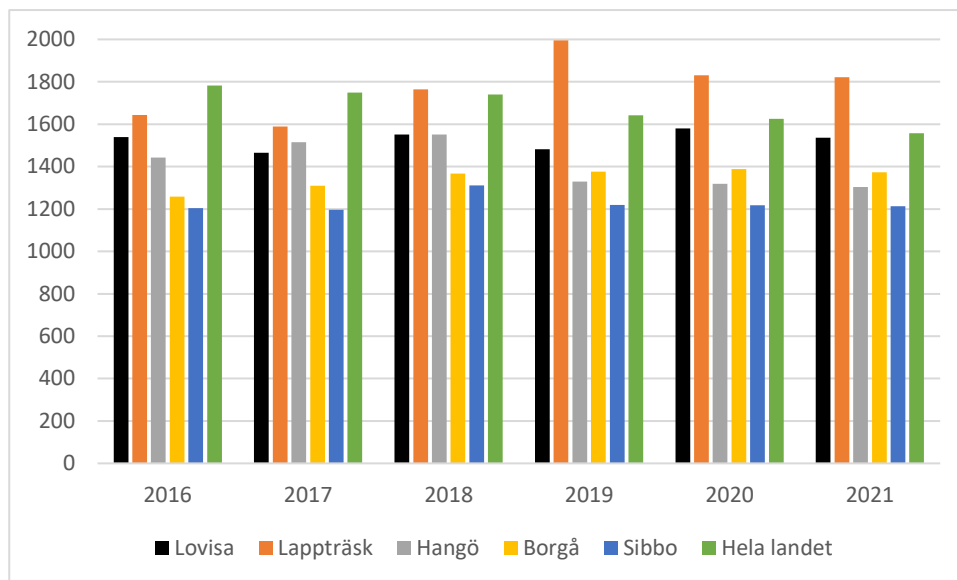
Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

Indikatorn visar andelen klienter i åldern 18–64 år som under året fått kommunfinansierad personlig hjälp enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp per varje 100 000 personer i samma ålder. Omfattningen av personlig hjälp ökar varje år, vilket också kan skönjas i jämförelsekommunerna. Vid tolkningen av indikatorn måste man beakta att servicesystemet alltid är en helhet och att olika kommuner väljer olika organisationssätt. Att jämföra enskilda tjänster i olika kommuner berättar alltså inte hela sanningen, eftersom kommunen kan ha satsat på andra tjänster. Lovisa och Lapträsk kan jämföras, eftersom kommunerna tillhandahåller samma tjänster och använder samma kriterier vid beviljande av tjänster.

2.3.6 Service som stöder rörligheten för personer med grav funktionsnedsättning, klienter under året/100 000 invånare

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

Indikatorn visar andelen personer per 100 invånare som under året fått färdtjänst för personer med grav funktionsnedsättning enligt lagen om service och stöd på grund av handikapp. Indikatorn visar i vilken utsträckning färdtjänst anordnats på grundval av lagen om service och stöd på grund av handikapp. Kriterierna för att bevilja färdtjänst för personer med grav funktionsnedsättning förenhetligades i östra Nyland från och med 2021, vilket underlättar jämförelsen av kommuner. Resultatet för Lovisa och Lapträsk innefattar färdtjänsterna inom handikappservicen för alla åldersgrupper, såsom skolskjutsar och transporter av studerande. Läget har varit tämligen stabilt sedan 2016. Då resultatet presenteras i förhållande till varje 100 000 invånare och invånarantalet är litet yttrar sig den minsta lilla förändring som en stor förändring.

2.3.7 UKK-institutets kostnadskalkylator för fysisk inaktivitet

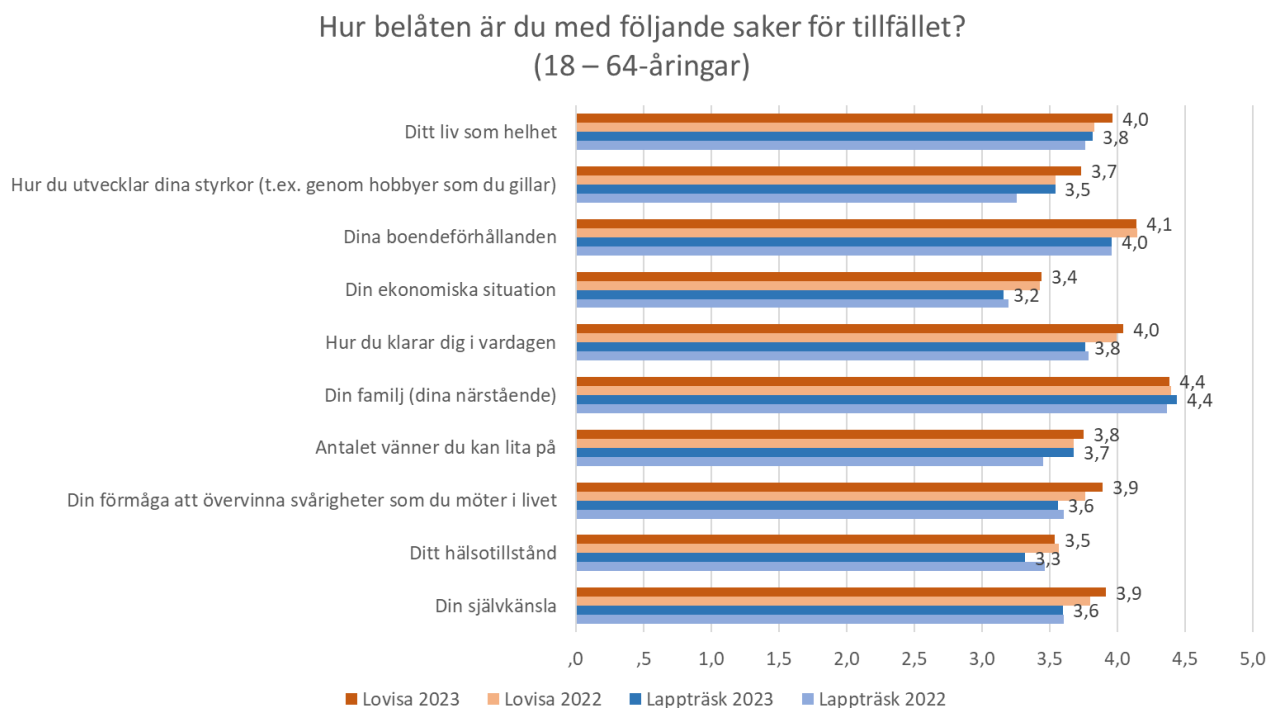
Fysisk inaktivitet innebär att man sitter stilla i för stor utsträckning och utövar rask och ansträngande motion i mindre utsträckning än vad som rekommenderas. Detta ökar risken för många folksjukdomar, såsom typ 2-diabetes, kranskärslsjukdom och depression på befolkningsnivå. Fysisk inaktivitet ökar bland annat risken för alzheimer och höft- och handledsfrakturer och kan minska den äldre befolkningens funktionsförmåga och i och med det deras förmåga att klara sig självständigt i vardagen.

UKK-institutet har utformat en forsknings- och utredningsbaserad kalkylator för kostnaderna för folksjukdomar som orsakas av stillasittande och fysisk inaktivitet. Kalkylerna omfattar 20–84-åringar, och kostnaderna har beräknats så att 76 procent rör på sig för lite och 83 procent sitter stilla för mycket. Enligt kostnadskalkylatorn uppgår de totala kostnaderna för

fysisk inaktivitet till 4 184 000 euro för Lovisa och till 757 000 euro för Lapträsk. Enligt kalkylatorn uppgår kostnaderna för stillasittande till 4 351 000 euro för Lovisa och till 781 000 euro för Lapträsk. Kostnadskalkylatorn omfattar inte olika produktivetskostnader som orsakas av fysisk inaktivitet, såsom förlorade inkomstskatter och betalda arbetslöshetsunderstöd. (Källa: UKK-institutet)

2.3.8 Välfärdsenkätens resultat om upplevd välfärd hos den arbetsföra befolkningen

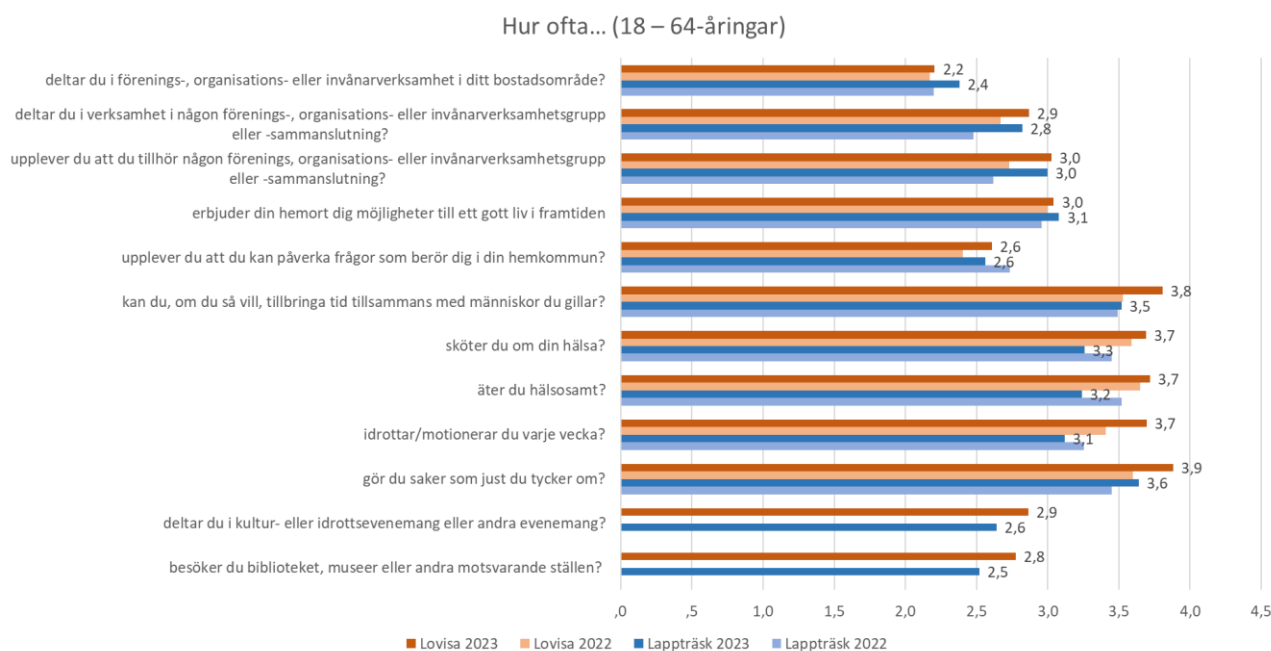
Lovisa stad och Lapträsk kommun har varje år utfört en öppen välfärdsenkät för invånarna. Syftet med enkäten är att höra invånarnas röst och samla in resultat som vittnar om subjektiv välfärd. I Lovisa besvarades enkäten 2022 av 237 personer i arbetsför ålder (50 % av enkätdeltagarna i Lovisa) och 2023 av 214 personer i arbetsför ålder (49 % av enkätdeltagarna i Lovisa). I Lapträsk besvarades enkäten 2022 av 71 personer i arbetsför ålder (59 % av enkätdeltagarna i Lapträsk) och 2023 av 50 personer i arbetsför ålder (52 % av enkätdeltagarna i Lapträsk).

I diagrammet jämförs medeltalen för de svar som befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) angett 2022 och 2023 på en skala från 1 inte alls till 5 mycket belåten.

Enligt medeltalet för svaren på välfärdsenkäten 2023 är Lovisaborna i arbetsför ålder (18–64 år) mest belåtna med familjen (de närmaste) (4,4), boendeförhållandena (4,1), hur de klarar sig i vardagen (4,0) och sitt liv som helhet (4,0). Minst belåtna var de enligt svaren med sin ekonomiska situation (3,4) och sitt hälsotillstånd (3,5). Medeltalen för svaren 2023 var nästan på samma nivå som 2022. Medeltalet har ökat en aning då det gäller belåtenheten med utvecklandet av de egna styrkorna (2022: 3,5 -> 2023: 3,7) och belåtenheten med livet som helhet (2022: 3,8 -> 2023: 4,0). Medeltalet har sjunkit en aning då det gäller belåtenheten med det egna hälsotillståndet 3,5 (2022) -> 3,4 (2023).

Enligt medeltalet för svaren på välfärdsenkäten 2023 är Lappträskborna i arbetsför ålder (18–64 år) mest belåtna med familjen (de närstående) (4,4), boendeförhållandena (4,0), hur de klarar sig i vardagen (3,8) och sitt liv som helhet (3,8). Minst belåtna var de enligt svaren på enkäten med sin ekonomiska situation (3,2). Medeltalen för svaren 2023 var på nästan samma nivå som 2022. Medeltalet för svaren har ökat en aning då det gäller belåtenheten med utvecklandet av de egna styrkorna (2022: 3,3 -> 2023: 3,5) och antalet vänner man kan lita på (2022: 3,5 -> 2023: 3,7). Medeltalet har sjunkit en aning då det gäller belåtenheten med det egna hälsotillståndet (2022: 3,5 -> 2023: 3,3).

I diagrammet jämförs medeltalen för de svar som befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) angett 2022 och 2023 på en skala från 1 inte alls till 5 mycket belåten.

Enligt medeltalen för svaren gör Lovisaborna i arbetsför ålder ofta saker som just de tycker om (3,9) och tillbringar tid med människor de gillar (3,8). Medeltalen för svaren har stigit en aning för alla påståenden jämfört med 2022. Medeltalen för svaren hade stigit jämfört med 2022 mest vad gäller följande frågor: "upplever du att du tillhör någon förenings-, organisations- eller invånarverksamhetsgrupp eller -sammanslutning" (2022: 2,7 -> 2023: 3), "kan du, om du så vill, tillbringa tid tillsammans med människor du gillar" (2022: 3,5 -> 2023: 3,8), "idrottar/motionerar du varje vecka" (2022: 3,4 -> 2023: 3,7) och "gör du saker som just du tycker om" (2022: 3,6 -> 2023: 3,9).

Enligt medeltalen för svaren gör Lappträskborna i arbetsför ålder ofta saker som just de tycker om (3,6) och tillbringar tid med människor de gillar (3,5). Medeltalen för svaren hade stigit en aning jämfört med 2022 vad gäller följande frågor: "upplever du att du tillhör någon förenings-, organisations- eller invånarverksamhetsgrupp eller -sammanslutning" (2022: 2,6 -> 2023: 3,0) och "deltar du i verksamhet i någon förenings-, organisations- eller invånarverksamhetsgrupp eller -sammanslutning" (2022: 2,5 -> 2023: 2,8). Medeltalen för svaren har sjunkit jämfört med 2022 vad gäller följande påståenden och frågor: "sköter du om din hälsa" 3,2, (2022: 3,5), "äter du hälsosamt" 3,2 (2022: 3,5) och "idrottar/motionerar du varje vecka" 3,1 (2022: 3,3).

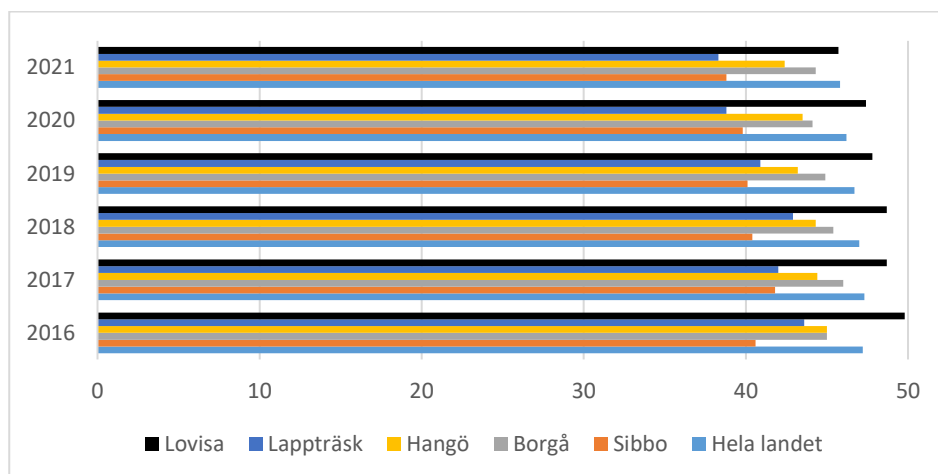
2.4 Äldre befolkning

I Lovisa och Lapträsk är andelen äldre personer stor, och den växer fortfarande. Enligt statistikuppgifterna var 30,5 procent av Lapträskborna 65 år eller äldre 2021. Motsvarande siffra för Lovisa är 30,1 procent. Behovet av hjälp ökar med åldern, och därför kan ökningen av antalet äldre personer bidra till att antalet klienter inom regelbunden hemvård och serviceboende med heldygnsomsorg ökar. Ökningen av behovet av hjälp påverkas särskilt av antalet äldre personer med medelsvår eller svår minnessjukdom. Eftersom den äldre befolkningen ökar i antal, förutspås det enligt statistiken att antalet personer med medelsvår eller svår minnessjukdom kommer att fördubblas i Nyland under de följande tjugo åren (Hyvinvointifaktoja uusmaalaisista ikäihmisistä, HUS 2021).

Enligt statistiken för 2021 hade Lovisa den största andelen ensamboende 75 år fyllda personer och Lapträsk den minsta andelen jämfört med befolkningen i motsvarande ålder i jämförelsekommunerna och hela landet.

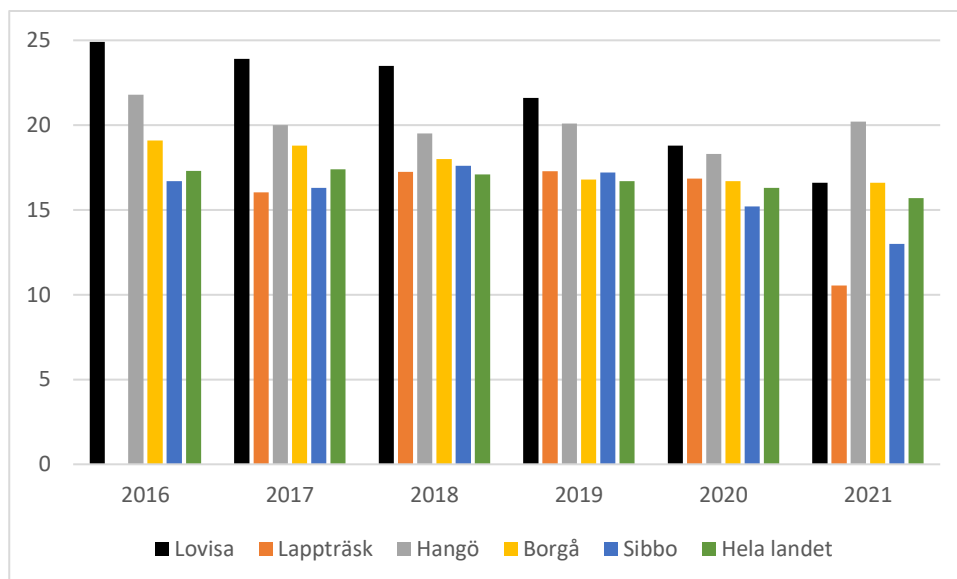
2.4.1 Ensamboende i åldrarna 75 år och över, % av bostadsbefolkningen i samma ålder

Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

2.4.2 Klienter i åldrarna 75 år och över inom regelbunden hemvård, % av befolkningen i samma ålder

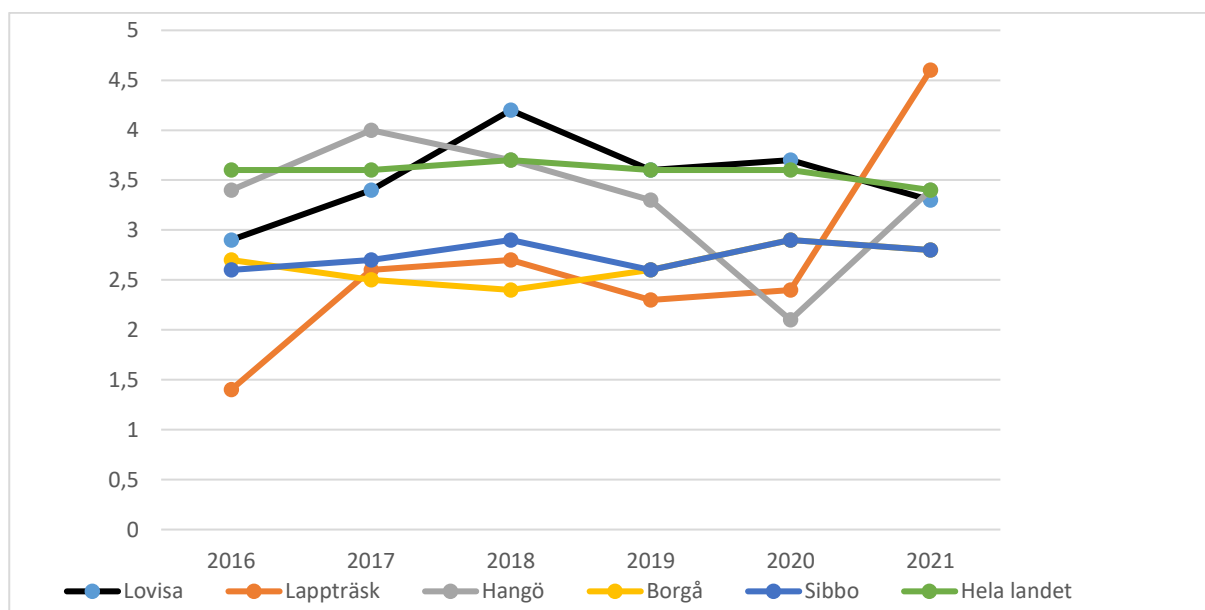
Källa: *Sotkanet.fi (Institutet för hälsa och välfärd) och Lapträsk kommuns statistik*

I Lovisa var andelen klienter i åldrarna 75 år och över inom regelbunden hemvård (inbegriper hemservice och hemsjukvård) av befolkningen i samma ålder större (16,6 %) än i jämförelsekommunerna eller hela landet i genomsnitt förutom för Hangö, där andelen klienter i åldrarna 75 år och över inom regelbunden hemvård var störst (20,2 %) enligt statistiken för 2021. Motsvarande siffra för Lapträsk var 10,54 procent 2021. Under 2022 ökade andelen 75 år fyllda klienter inom regelbunden hemvård och uppgick till 14,1 procent (Lapträsk's egen statistik).

2.4.3 Serviceboende för äldre med heldygnsomsorg, klienter i åldrarna 65 år och över 31.12., % av befolkningen i samma ålder

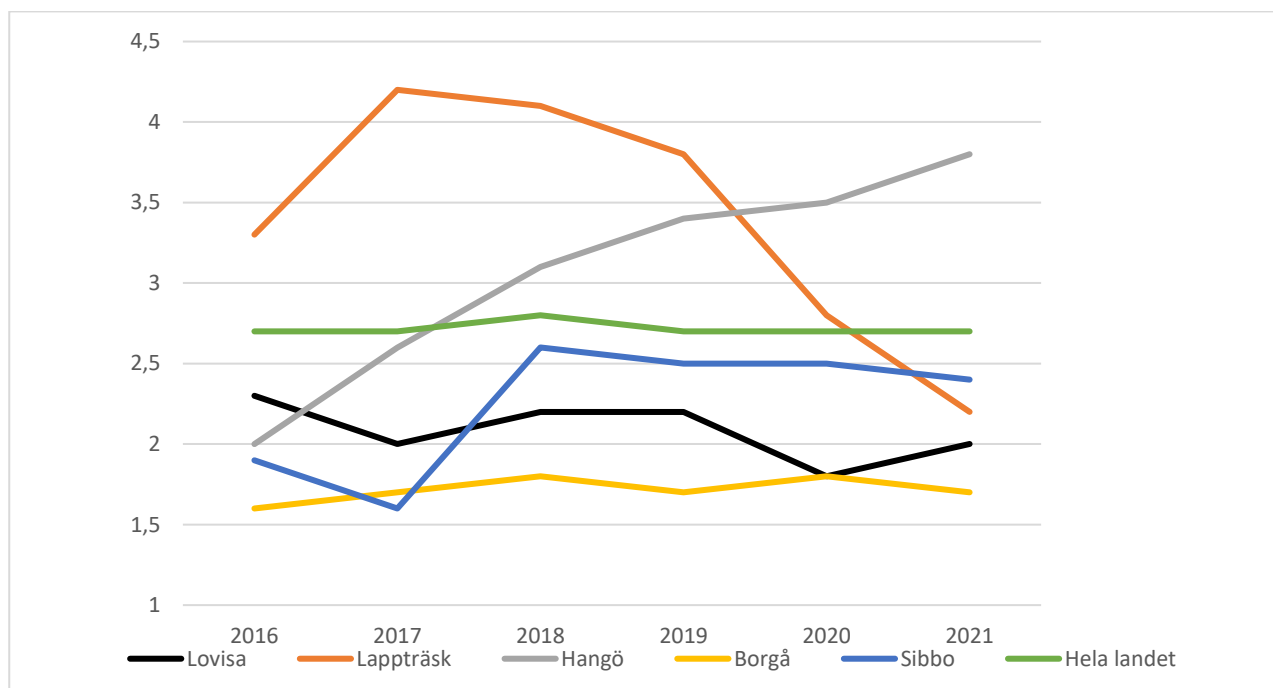
Källa: *Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd*

År 2021 var andelen klienter i åldern 65 år och över som bodde i ett serviceboende med heldygnsomsorg i Lapträsk (4,6 %) större än i jämförelsekommunerna eller i hela landet vad gäller befolkningen i samma ålder. I Lovisa uppgick den motsvarande siffran till 3,3 procent 2021. Av jämförelsekommunerna hade Sibbo den minsta andelen klienter i åldern 65 år och över i serviceboende med heldygnsomsorg (2,7 %). Motsvarande siffra för hela landet var 3,4 procent.

2.4.4 Stöd för närståendevård, personer i åldrarna 65 år och över som vårdats under året, % av befolkningen i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

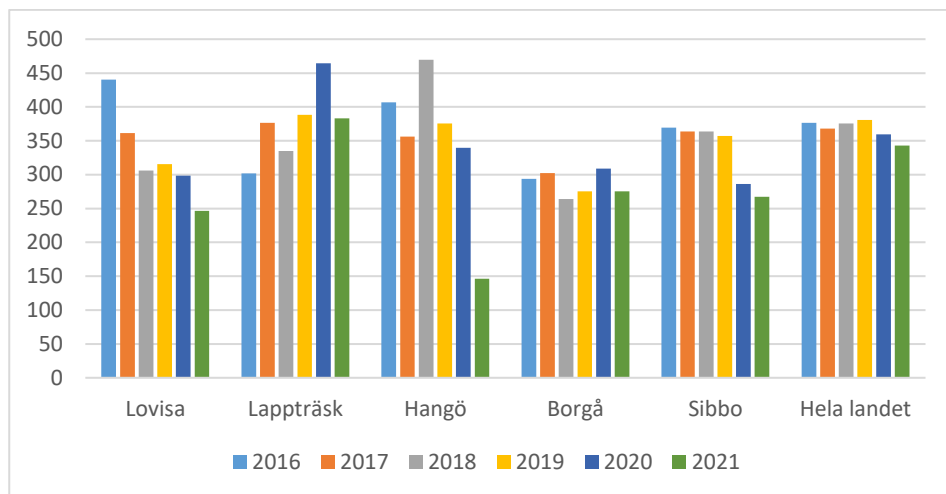
Enligt Institutet för hälsa och välfärd är det riksomfattande målet att minst 5 procent av alla 74 år fyllda ska få närståendevård. Närståendevården är en betydande resurs som minskar behovet av tyngre tjänster. År 2021 omfattades 2,2 procent av dem som fyllt 75 år av närståendevård. I Lovisa uppgick siffran till 2,0 procent. I verkligheten är antalet närståendevårdare dock lite större, eftersom alla närståendevårdare inte vill ansöka om stöd för närståendevård. Detta framgår särskilt av Lapträsk kommuns statistik enligt vilken antalet 65 år fyllda som omfattas av närståendevård har minskat betydligt under de senaste två åren.

I Lovisa blev närståendevård klart vanligare 2022. Inom seniorservicen uppskattade man en ökning i Lovisa till 3,3 procent, i Lapträsk till 4,6 procent, i Hangö till 3,4 procent, i Borgå till 1,7 procent, i Sibbo till 2,7 procent och i Hela landet till 3,4 procent. Ökningen i Lovisa beror på att kommunen har utvecklat sin kommunikation och på att stöda närståendevårdarna. Den ökade närståendevården minskade antalet hemvårdsbesök och bidrog till att man införde ny praxis inom hemvården, såsom instruktioner för hur man ger mediciner, och minskade behovet av mattillagning. Lovisa stad erbjöd närståendevårdarna sju dagar ledigt i stället för de lagstadgade tre dagarna i månaden, vilket stöder

närståendevårdarnas viktiga arbete. Det ökade antalet närståendevårdare och antalet ledigheter bidrog däremot till ökad intervallvård.

2.4.5 Vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland personer som fyllt 65 år/10 000 personer i samma ålder

Källa: Sotkanet.fi, Institutet för hälsa och välfärd

Antalet vårdperioder som anknyter till fallolyckor har minskat i Lovisa och Lapträsk jämfört med tidigare år. Lapträsk kommun och Lovisa stad har haft som mål att förebygga fallolyckor bland äldre under 2022 genom att dela ut till den äldre befolkningen kostnadsfria halkskydd som kan fästas på skorna. Äldre personer får lätt benbrott och huvudskador vid fallolyckor. Under den hala årstiden minskar halkskydd avsevärt risken för olyckor och gör det möjligt för de äldre att upprätthålla funktionsförmågan och röra sig.

2.5 Alla åldersgrupper

Arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd genomförde för tredje gången en välfärdsenkät för kommuninvånarna i februari 2023. Syftet var att få information om hur kommuninvånarna upplever sin välfärd till stöd för välfärdsarbetet. I Lovisa svarade 441 invånare på enkäten (2022: 478, 2021: 186) och i Lapträsk 96 (2022: 121, 2021: 41). I enkäten samlades information från de olika områdena i Lovisa och Lapträsk enligt befolkningsgrupp.

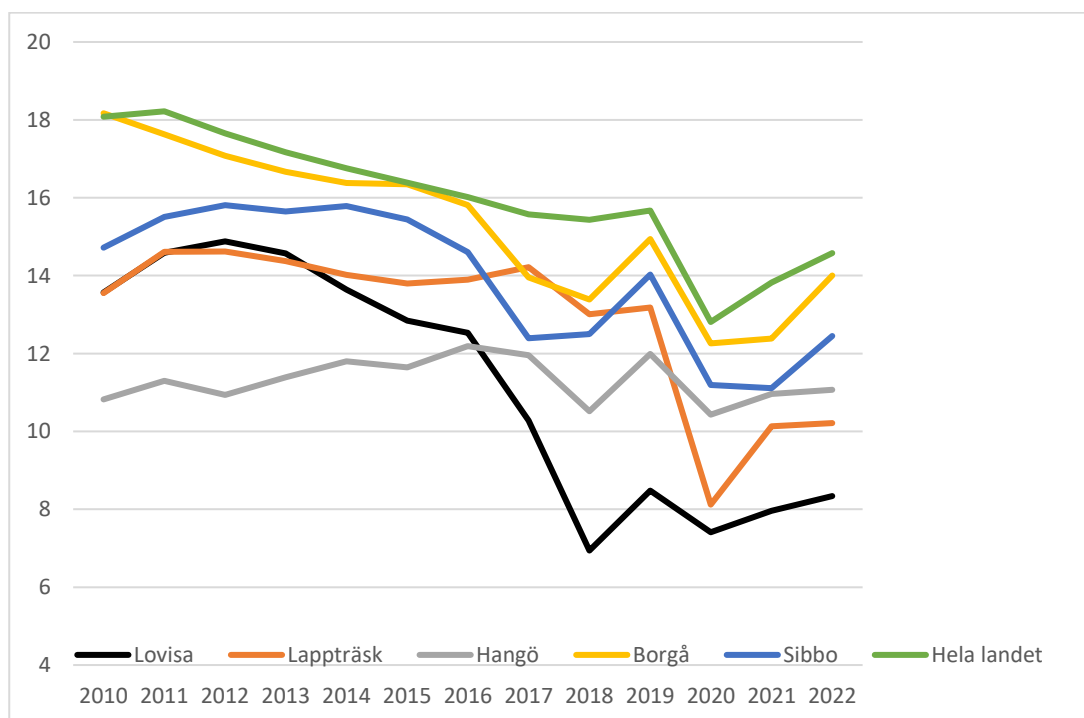
Av dem i Lovisa som svarade på välfärdsenkäten ansåg 30 procent att välfärden förstärks av familjen, 17 procent att välfärden förstärks av vänner och 23 procent att välfärden förstärks av hobbyer. 32 procent ansåg att naturen är en av de saker som är bra i omgivningen, 15 procent att lugn och säkerhet är bra i omgivningen och 8 procent att motionsplatserna är bra i omgivningen. De som besvarade enkäten ansåg att bland annat tjänsterna (17,2 %), lättrafiklederna (5,4 %), underhållet av gator (4,5 %), kollektivtrafiken (4,1 %) och trafiksäkerheten (3,6 %) behöver utvecklas i omgivningen.

Delaktighet och upplevelse av delaktighet utgör en viktig del av välfärden. 16,4 procent av alla som besvarat välfärdsenkäten (2021: 20,7 %, 2020: 26,9 %) upplevde att de inte alls kan påverka frågor som berör dem i sin hemkommun. I Lovisa har man försökt stärka delaktigheten genom att aktivt höra invånarna genom bland annat genom olika enkäter och genom att ordna byakvällar. Under året planerades och förbereddes införandet av deltagande budgetering 2023. Finlands första välfärdsområdesval, där ledamöter valdes till välfärdsområdets välfärdsområdesfullmäktige, ordnades i januari 2022. Valdeltagandet i välfärdsområdesvalet uppgick i hela landet till 47,5 procent, med andra ord var det fler röstberättigade som beslutade att inte rösta än vad det fanns röstberättigade som använde sin rösträtt. Valdeltagandet i östra Nyland uppgick till 48,5 procent, i Lovisa till 48,0 procent och i Lapträsk till 47,5 procent.

Vid biblioteken i Lovisa låg tyngdpunkten på främjande av läsning bland barn och barnfamiljer. Teman för Lapträsk biblioteks välfärdsarbete var bland annat främjande av hälsa och stärkande av kommuninvånarnas delaktighet. Det var möjligt att låna olika motions- och idrottsredskap på biblioteken i båda kommunerna och delta i olika kultur- och välfärdsevenemang. I bibliotekens avgiftsfria utställningslokaler kan kommuninvånarna ställa ut egna hantverk och egen konst. Det var möjligt att avgiftsfritt boka bibliotekets lokaler för till exempel tredje sektorns evenemang och tillställningar. En av bibliotekens huvuduppgifter är att erbjuda öppna, trygga och avgiftsfria lokaler för invånarna dit alla är välkomna. I Lovisa inleddes ett samarbetsprojekt mellan skolan och biblioteket, där syftet var att utveckla en självständig biblioteksstug för alla elever inom den grundläggande utbildningen. I Lapträsk bibliotek inleddes 2022 ett projekt för att främja demokratiarbetet vid små bibliotek och kommuninvånarnas delaktighet.

2.5.1 Totalutlåning/invånare

Källa: Statistik för de allmänna biblioteken i Finland, Tilastot.kirjastot.fi

2.5.2 Motion och idrott, TEAviisari

Källa: Teaviisari.fi

	2014	2016	2018	2020	2022
Lovisa	48	53	60	76	66
Lapträsk	19	25	45	57	68
Hangö	63	37	74	60	65
Borgå	73	77	65	70	66
Sibbo	45	43	48	44	47
Hela landet	68	71	74	72	72

TEAviisari (hälsofrämjande aktivitet) är en webbtjänst som beskriver kommunens verksamhet för att främja kommuninvånarnas hälsa. Den hälsofrämjande aktiviteten består av sju olika dimensioner: engagemang, ledning, uppföljning och behovsanalys, resurser, gemensam praxis, delaktighet och övrig kärnverksamhet. Med hjälp av dessa dimensioner kan man bedöma hur väl kommunen tagit hand om olika verksamheter som anknyter till främjandet av befolkningens hälsa. (Källa: Teaviisari.fi)

Enligt TEAviisari-resultaten för 2022 ligger ledningen och delaktigheten på god nivå, medan det finns utrymme för förbättringar i övriga dimensioner. I Lapträsk ligger engagemanget, ledningen och delaktigheten på god nivå, medan det finns utrymme för förbättringar i övriga dimensioner. Lovisa och Lapträsk fick 100 poäng för delaktigheten.

I båda kommunerna finns det fortfarande mest att utveckla i dimensionen för uppföljning och behovsanalys, som beskriver uppföljningen och behovsanalysen av faktorer som påverkar hälsan och välfärden hos upptagningsområdets befolkning efter befolkningsgrupp samt rapporteringen till ledningsgruppen och till förtroendevalda: Lovisa 45 poäng (2020: 42) och Lapträsk 25 poäng (2020: 22).

Medelvärde för Lovisabornas lyckoindex i frågan ”om man beaktar allting, hur lycklig är du” i välfärdsenkäten uppgick till 3,8 (2022: 3,6, 2021: 3,7) på skalan 1–5 och medelvärdet för Lapträskbornas lyckoindex till 3,7 (2022: 3,6, 2021: 3,8). Största delen av dem från Lovisa som besvarat enkäten (44 %) gav betyget 4. 1,4 procent kände sig mycket olyckliga (2022: 3,6 %, 2021: 1,8). Också de flesta Lapträskbor som besvarade enkäten (49 %) gav betyget 4. 1,0 procent kände sig mycket olyckliga (2022: 0,8 %, 2021: 0 %).

3 Välfärdsarbetet 2022

Året 2022 var det tredje exceptionella året i rad. Året präglades av Rysslands anfallskrig i Ukraina, energikris och hög inflation.

För välfärdsplanen, välfärdsöversikterna och den välfärdsberättelse som utarbetas vid utgången av fullmäktigeperioden ansvarar en sektorsövergripande styrgrupp och arbetsgrupp för främjande av hälsa och välfärd med representanter från kommunens alla förvaltningsområden. Därtill deltar verksamhetsledaren för Lovisa Föreningar rf och en representant som utsetts av församlingarna i arbetsgruppen. Stadsstyrelsen i Lovisa stad

(STST 20.12.2021 § 154) valde Lovisa stads representanter till grupperna för 2022 och Lappträsk utsåg sina egna representanter (KHALL 17.1.2022 § 9). Ordförande för arbetsgruppen är servicechefen för tjänster för barn och ungdomar, medan ordförande för styrgruppen är direktören för centralen för bildning och välfärd. Välfärdsplaneraren är sekreterare för båda grupperna. Arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd ordnade byakvällar för invånarna i Pernå och Tessjö och en säkerhetspromenad i centrum tillsammans med föreningarna. Arbetsgruppen för främjande av hälsa och välfärd sammanträdde nio gånger och styrgruppen fyra gånger 2022.

Ansvaret för ordnandet av social- och hälsovårdstjänster och räddningsväsendet överfördes från kommunerna till välfärdsområden 1.1.2023. Östra Nylands välfärdsområde består av sju kommuner: Askola, Borgå, Lappträsk, Lovisa, Mörskom, Pukkila och Sibbo. I januari 2022 ordnades det första välfärdsområdesvalet i Finland, där välfärdsområdets högsta beslutsfattande organ, välfärdsområdesfullmäktige, valdes. Det blivande välfärdsområdet förbereddes under 2022 i olika sektioner samt genom projektet Framtidens social- och hälsocentral och projektet Framtida tjänster som stöder boende hemma för äldre. Det nya innehållet i dessa projekt, det vill säga vårdgaranti (munhälsa och hälsostationstjänster), rehabilitering, närståendevård och psykosocialt stöd för äldre personer, inleddes. Genom ett RRF-projekt fortsatte man med det utvecklingsarbete som utförts inom ramen för strukturreformprojektet och löste utmaningar i regionen. Inom projektet Framtidens social- och hälsocentral, projektet Framtida tjänster som stöder boende hemma för äldre och Finlands program för hållbar tillväxt gjordes framsteg i flera konkreta tjänster, bland annat klienthandledning och rådgivning samt närståendevård.

Coronaviruspandemin och de restriktioner, bestämmelser och stängningsbeslut som pandemin medförde påverkade kommuninvånarnas välfärd också 2022. I början av året begränsades hobbyverksamheten och ordnandet av evenemang genom att lokaler stängdes och deltagarantalen begränsades. Coronavaccin gavs enligt Institutet för hälsa och välfärds vaccinationsordning. Enligt vår egen välfärdsenkät påverkar corona för närvarande inte välfärden alls för 57 procent av dem som besvarat enkäten. 8,7 procent uppgav att corona påverkar deras välfärd mycket eller väldigt mycket.

Rysslands anfallskrig i Ukraina ökade märkbart antalet invandrare i Lovisa under 2022. I Lovisa öppnades en förläggning med utspridd inkvartering för 270 klienter sommaren 2022 i månadsskiftet juli-augusti. Samarbetet mellan Lovisa stad och Hemcare Oy inleddes redan innan förläggningen grundades, och tack vare samarbetet klarade man av att inkvartera barnfamiljer i närheten av lediga småbarnspedagogik- och skolplatser. I och med att förläggningen öppnades ordnades fyra grupper för förberedande undervisning i Lovisa i Harjurinteen koulu, och antalet kurser i finska vid Lovisa medborgarinstitut ökade märkbart. Också andra invandrare i Lovisa drog nytta av det utökade kursutbudet och de förberedande undervisningsklasserna. I november 2022 gav Migrationsverket förläggningen i Lovisa i uppdrag att öka sin kapacitet till en förläggning med 370 platser. Vid utgången av 2022 hade förläggningen cirka 270 klienter.

Under 2022 tog Lovisa emot 10 kvotflyktingar, som blev integrerade och lärde sig finska exceptionellt snabbt. Den största utmaningen för kvotflyktingarna har varit att få finländska vänner och deras vilja att flytta till större orter. Kvotflyktingarna drog nytta av det utökade utbudet på kurser i finska under 2022.

I och med att antalet invandrare växte i Lovisa ökade man samarbetet i östra Nyland genom ett gemensamt MOI-projekt. Genom projektet har det sedan augusti 2022 funnits en handlednings- och rådgivningsplats i Lovisa, där invandrare får lågtröskeltjänster varje vecka. På grund av stor efterfrågan inrättades ett språkcafé i anslutning till handlednings- och rådgivningstjänsterna, vilket drivs med frivilligkrafter. Språkcaféet och handlednings- och rådgivningsplatsen besöks av 15–30 klienter varje vecka. På klienternas begäran planerades det ett ytterligare språkcafé, som inledde sin verksamhet i januari 2023. Handlednings- och rådgivningsplatsen och språkcaféerna var placerade i Kompanjonskaps- huset Hörnan. På grund av det ökande antalet invandrare samarbetade invandrantjänsterna i Lovisa med förläggningen i Lovisa för att få göra integrationsutbildning tillgänglig i Lovisa, med början under 2023.

Efter att den osäkerhet som coronaviruspandemin medfört skingrats ställde kriget i Ukraina många slags krav på verksamheten och ekonomin i Lappträsk kommun. Beredskap inför kriser, stigande priser, säkrande av energiförsörjningen och hjälp till de ukrainare som anlände till kommunen utmanade kommunens verksamhet vid sidan av att den normala serviceverksamheten skulle upprätthållas och verksamheten utvecklas. Under 2022 antogs en nytt näringspolitiskt program för kommunen och en näringsgrupp inrättades, bestående av representanter för kommunen och företagare. Kommunen samarbetade också med parter för att möjliggöra färdigställandet av en ny räddningsstation i Lappträsk.

Ukrainare anmälde sig till skolan i Lappträsk i slutet av mars när Ryssland anföll Ukraina och ukrainare som sökte skydd flyttade till privata bostäder även i Lappträsk. Under sommaren flyttade största delen av ukrainarna bort från Lappträsk. Främjandet av barns och ungas välbefinnande har krävt särskilda tjänster som stöder välbefinnande och inläring. Dessa har ordnats med statlig specialfinansiering. Rysslands anfall mot Ukraina ökade rädslan och oron för säkerheten. Säkerhetsplanerna uppdaterades med tanke på nya hot. Med hjälp av elevhälsotjänsterna stöddes elever som upplevde ökad oro på grund av säkerhetsläget.

Lappträsk kommuns UNICEF Barnvänlig kommun-verksamhetsplan godkändes i november vid ett gemensamt möte mellan Lappträsk kommun och representanter för Finlands UNICEF. Lappträsk vill säkerställa att varje barn har möjligheter att påverka sin egen vardag, en trygg vuxen i sin närhet, kompisar och hobbyer och en skola som ger dem möjlighet att lyckas oavsett bakgrund. Målet är att barnets rättigheter förverkligas i kommunens förvaltning och i barnens vardagstjänster. Med hjälp av modellen har kommunen främjat barnens rättigheter såväl inom beslutsfattandet och förvaltningen som inom tjänsterna. Våren 2022 ordnades Barnparlamentet 2022, som fick ett mycket gott mottagande. Under 2022 har man genom flera olika åtgärder främjat uppbyggnaden av en barnorienterad kommun på basis av kommunens strategi för en människoorienterad kommun.

Finlands Unicef godkände Lovisa stads Barnvänlig kommun-verksamhetsplan i april 2022 efter ett webbmöte. I mötet deltog medlemmar i Lovisa stads koordinationsgrupp och två representanter för Unicef. I verksamhetsplanen framhävs barnens roll som aktiva kommuninvånare, och staden har börjat genomföra verksamhetsplanen i tätt samarbete med Lovisa ungdomsfullmäktige. Lovisa stad vill garantera att barn har verkliga möjligheter att höras och påverka i frågor som berör dem.

Lovisa stad vill se till att barnets rättigheter genomsyrar hela organisationen och det omgivande samhället. Nyckelord i verksamhetsplanen är introduktion, information, bedömning av konsekvenserna för barn och representativa delaktighetsstrukturer. Man vill stärka de positiva framtidsutsikterna genom att skapa en demokratiprocess med hjälp av vilken barnen får uppleva att de blir hörda och att deras åsikter har betydelse. Barnparlamentsverksamheten kommer att komplettera det goda arbete som ungdomsfullmäktige utför. Inrättandet av ett barnparlament har behandlats, och principerna för verksamheten godkändes av nämnden för fostran och bildning i november 2022. Stadsfullmäktige (FM 14.12.2022 § 104) antecknade principerna för barnparlamentsverksamhet för kännedom.

Grupperna för främjande av hälsa och välfärd följde på hösten upp genomförandet av Lovisa stads program för delaktighet. Stadens ledningsgrupp bedömde i september 2022 hur delaktigheten i staden genomförts genom att använda Kommunförbundets verktyg för självbedömning av delaktighetsarbetet i landsortsbetonade kommuner (sammanträdesmaterial). Enligt utvärderingen hanteras invånarinitiativen väl och påverkansorganen fungerar. Utifrån utvärderingen kunde man utveckla beaktandet av delaktighetsarbetet i kommunens budget genom att reservera ett separat anslag för detta. Det finns också behov av att utse en samordnare för delaktighetsfrågorna och/eller fördela ansvaret för delaktighetsfrågor på ett bättre sätt till stadens samtliga anställda. I samband med uppföljningen framkom ett behov av utbildning för att förstå och därigenom genomföra delaktighet.

3.1 Rapportering av åtgärderna gällande tyngdpunkterna för välfärdsplanen för 2022

Välfärdsarbetsgruppen valde tre huvudpunkter till tyngdpunkter för Lovisa stads och Lapträsk kommuns välfärdsplan för 2021–2024. Tyngdpunkterna är härledda ur Lovisa stads och Lapträsk kommuns strategier:

1. Delaktiga invånare
2. Förebyggande verksamhet och tjänster i rätt tid
3. Miljö som med beaktande av hållbar utveckling stöder välfärd

I Lovisas samtliga åtgärder ingår att genomföra Unicefs modell Barnvänlig kommun. Dessutom bedöms aktualiteten av åtgärdsmatrisen för Lovisa i välfärdsplanen på nytt i enlighet med stadsfullmäktiges beslut efter att välfärdsområdets verksamhet inletts.

De åtgärder som antecknats i välfärdsplanen gäller hela fullmäktigeperioden och i de årliga översikterna rapporteras om de åtgärder som vidtagits under året i fråga.

I de bifogade matriserna har man samlat uppgifterna för 2022. Läget för utfallet av åtgärderna har bedömts i matriserna med olika färgkoder:

Åtgärden vidtogs eller påbörjades inte 2022.

Åtgärden är i planeringsskede eller den är inledd, men resultat har ännu inte uppnåtts.

Åtgärden blev planenligt slutförd 2022, men utvecklingen pågår fortfarande.

Vid vissa punkter förekommer det flera färgkoder beroende på vilket skede av genomförandet åtgärden i fråga är i.

Bilaga 1: Åtgärdsmatris för Lovisa

Bilaga 2: Åtgärdsmatris för Lapträsk